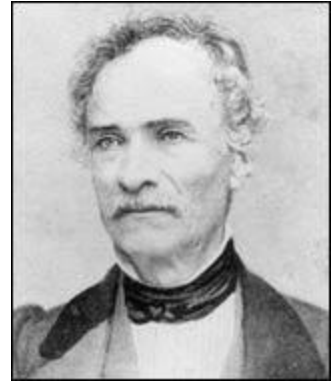

Πιττάκης Κυριακός (1798-1863)

Ιδρυτής εταιρος, σύμβουλος (1837-1852), γραμματεύς (1852-1859) και αντιπρόεδρος (1859-1863). Ο Πιττάκης υπήρξε η μορφή που κυριάρχησε στα αρχαιολογικά πράγματα της Ελλάδος ως τον θάνατό του. Γεννήθηκε στην Αθήνα και έμαθε τα πρώτα γράμματα από τον Ιω. Παλαμά. Υπήρξε μαθητής της Φιλομούσου Εταιρείας και στην αρχαιολογία μυήθηκε και εκπαιδεύτηκε «με την λεπτομερή ανίχνευση των Ελληνικών ερειπίων υπό την οδηγίαν του καλού μου φίλου κυρίου Φωβέλ». Από τον Φ. Ιωάννου και τον Αλ. Ρ. Ραγκαβή παραδίδεται ότι είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία. Το 1822 κατά την πολιορκία της Ακροπόλεως έπεισε τους Έλληνες πολιορκητές να δώσουν μολύβι στους Τούρκους για να μην καταστρέψουν τα μνημεία αφαιρώντας το από αυτά. Το 1824 πηγαίνει στην Κέρκυρα και φοιτά στην Ιόνιο Ακαδημία έχοντας ως δάσκαλο τον Κωνστ. Ασώπιο και σπουδάζει ξένες γλώσσες, λατινικά και ιατρική. Στην Κέρκυρα γνώρισε την κατόπιν σύζυγό του Αικατερίνη Μακρή, αδελφή της Θηρεσίας, της Κόρης των Αθηνών. Το 1828 τον βρίσκουμε στην Αίγινα να ζητάει από τον Καποδίστρια διορισμό στο Δημόσιο, αρνείται όμως τη θέση που του προσφέρθηκε γιατί δεν ταίριαζε με τα ενδιαφέροντά του. Ήδη τα χρόνια που βρίσκεται εκτός υπηρεσίας ασχολείται με τη συλλογή επιγραφών, απόγραφα των οποίων θα στείλει αργότερα στον Αύγουστο Boeckh, που θα τις περιλάβει στο Corpus των ελληνικών επιγραφών. Το 1832 διορίζεται «επιστάτης των εν Αθήναις αρχαιοτήτων» και μέσα στις υπηρεσιακές ασχολίες του δεν παραλείπει να συνοδεύει σε επισκέψεις των αθηναϊκών μνημείων τους ξένους περιηγητές που έρχονται αθρόοι στην Αθήνα. Το 1833 διορίζεται ως «υποέφορος» Στερεάς Ελλάδος στην πρώτη, υποτυπώδη, Αρχαιολογική Υπηρεσία, της οποίας προϊστάται ο Βαυαρός αρχιτέκτων Α. Weissenburg, διεξάγει ως αρμόδιος υπάλληλος πλέον την πρώτη ανασκαφή στην Ακρόπολη και φροντίζει για την περισυλλογή των αδέσποτων αρχαίων που σε αφθονία υπήρχαν σκορπισμένα στην Αθήνα. Το 1836 η γνωριμία του με τον βαρόνο Κ. Μπέλλιο οδηγεί στην ίδρυση της Αρχαιολογικής Εταιρείας. Την ίδια χρονιά εκδίδει, με τον Αλ. Ρ. Ραγκαβή, την Εφημερίδα Αρχαιολογική, της οποίας, μετά την αποχώρηση του Ραγκαβή από τη σύνταξή της, θα μείνει σχεδόν μοναδικός συντάκτης ως την παύση της εκδόσεως του περιοδικού το 1860. Η ΕΑ αποτελεί προσωπικό άθλο του Πιττάκη, πολύτιμο θησαυρό γνώσεως χιλιάδων μνημείων και συγχρόνως μοναδική πηγή της ιστορίας της ελληνικής αρχαιολογίας. Ως έφορος της Στερεάς έκανε περιοδείες για να γνωρίσει και να εξασφαλίσει τα μνημεία της αρμοδιότητάς του, κύριο έργο του όμως υπήρξε η ανασκαφή της Ακροπόλεως από το 1833 ως το 1861, μιας Ακροπόλεως γεμάτης μεσαιωνικά και τουρκικά κτίσματα και χαλάσματα του Αγώνα. Μετά την παραίτηση του Ross από τη θέση του γενικού εφόρου ανέλαβε αυτός τις αρμοδιότητές του ως «Έφορος του Κεντρικού Μουσείου». Γενικός έφορος διορίστηκε στις 31 Δεκ. 1848. Η ζωή του ως την ημέρα του θανάτου του είναι αδιάκοπη φροντίδα για την αποκάλυψη, περισυλλογή και σωτηρία των αρχαίων. Της Εταιρείας υπήρξε εμψυχωτής και σχεδόν ο μόνος ανασκαφέας ως το 1859. Με τη νέκρωση της Εταιρείας το 1854 ο Πιττάκης έμεινε ο μόνος κρίκος που τη συνέδεε με τη ζωή ως το 1858, έτος αναβίωσής της. Μεγάλη υπήρξε η συμβολή του Πιττάκη στη διάσωση των αρχαίων της Αθήνας με τη δημιουργία συλλογών στη Μεγάλη Παναγία, στην Ακρόπολη, στο Θησείο, στον Πύργο των Ανέμων, στη βιβλιοθήκη του Αδριανού ακόμα και σε αυτό το γραφείο του στη Γενική Εφορεία.

Ο Πιπτάκης δεν είχε επαρκή φιλολογική μόρφωση ούτε οι γνώσεις του της αρχαιολογίας είχαν γερά θεμέλια. Του έλειπε επίσης η μέθοδος που θα του επέτρεπε να βάλει σε τάξη το τεράστιο υλικό που δημοσίευσε. Αναπλήρωνε τις ελλείψεις του με την εργατικότητά του και την αγάπη που είχε για τα αρχαία.